כיתה ב' | עברית ולשון | שיעור 1 מתוך 4 | 45 דק' | מתאים לממלכתי ולממלכתי-דתי

אותיות סופיות: ך ם ן ף ץ

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יכירו את חמש האותיות שיש להן צורה סופית: כ, מ, נ, פ, צ
- התלמידים יכתבו אות סופית רק בסוף מילה
- התלמידים יבחינו בין צורה רגילה לצורה סופית של אותה אות

📖 הסבר למורה

בעברית יש חמש אותיות שמשנות את צורתן כשהן באות בסוף מילה: כ-ך, מ-ם, נ-ן, פ-ף, צ-ץ. סימן הזיכרון המוכר הוא 'מנצפ"ך'. באמצע המילה ובתחילתה כותבים את הצורה הרגילה (מלך: מ רגילה בהתחלה, ך סופית בסוף), ובסוף המילה כותבים את הצורה הסופית. כשמוסיפים סיומת למילה, האות כבר אינה בסוף ולכן חוזרת לצורתה הרגילה: עץ - עצים, ספרן - ספרנים. בכתב יד ארבע מהאותיות הסופיות (ך ן ף ץ) יורדות מתחת לשורה, ו-ם נשארת על השורה וסגורה מכל הצדדים.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

חומרים: כרטיסי אותיות, ספרי קריאה, מחברות שורות

1. מציגים על הלוח את 'מנצפ"ך' וכותבים לצד כל אות את צורתה הסופית.
2. משחק 'איפה אני?': המורה כותבת מילה עם אות חסרה (ע_ / ע_ים) והתלמידים מחליטים אם להשלים צ או ץ.
3. בזוגות: כל זוג מחפש בספר הקריאה מילה אחת לכל אות סופית.
4. מתרגלים כתיבה במחברת בשורות: שמים לב שך, ן, ף, ץ יורדות מתחת לשורה.
5. עבודה אישית בדף.

💡 הערות למורה

טעות נפוצה: כתיבת אות סופית באמצע מילה אחרי הוספת סיומת (עצים במקום עצים). כדאי לתרגל זוגות יחיד-רבים. למתקשים: להתמקד בשתי אותיות בכל פעם (מ-ם, נ-ן). למתקדמים: לחבר משפט שבו כל חמש האותיות הסופיות.

📝 בדף העבודה

האותיות הסופיות: 10 תרגילים, ומחוון מלא בעמוד השני.

מחוון למורה

מחוון: האותיות הסופיות

1. כ-ך, מ-ם, נ-ן, פ-ף, צ-ץ
2. עץ (בסוף מילה כותבים ץ)
3. עצים (האות אינה בסוף המילה, לכן צ רגילה)
4. שמש (המ' באמצע המילה)
5. בגן (נ סופית בסוף המילה)
6. מכתב
7. כף
8. ם (הילדים), ם (לחם), ם (עם), ן (בגן)
9. ספרנים (ן הופכת ל-נ כי היא כבר לא בסוף)
10. תשובה אפשרית: כף, עוף, אף; מלך, דרך, לך (לבדוק שהאות הסופית בסוף המילה)